

РЕШЕНИЕ

№ 157

гр. София, 18.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ТО 4-ТИ СЪСТАВ, в

публично заседание на девети юни през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Ирина Петрова

Членове: Росица Божилова
Мария Бойчева

при участието на секретаря Ина Г. Андонова
като разгледа докладваното от Росица Божилова Касационно търговско дело
№ 20248002901473 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 47, ал. 1, т. 2 , пр. първо и чл. 47, ал. 1, т. 4, пр. второ ЗМТА.

Образувано е по искове на Н. К. Н., в качеството на наследник по завещание - саморъчно, от 21.07.2016г. - на С.М.Р., за отмяна на решение № 1/22.01.2024г., постановено по арбитражно дело № 1/2023г. от Софийски търговски арбитражен съд, с което наследодателят С.Р. е осъден да заплати на „Френело транспорт,, ЕООД сумата от 1 500 000 лева – неустойка за неизпълнение на сключен на 22.11.2023 г. между страните предварителен договор, за покупко-продажба на недвижими имоти, собственост на С.Р., ведно със законната лихва върху същата сума от 28.12.2023г. до окончателното ѝ плащане и 28 485 лева – понесени от ищеца разноси по арбитражното дело. Ищецът оспорва наследодателят С.Р. да е сключвал с ответника „Френело транспорт,, ЕООД предварителния договор за покупко-продажба, инкорпориращ и арбитражната клауза, с която е обоснована компетентността на арбитражния съд. Акцентирайки на множество обстоятелства, навеждащи на съмнение за организирана престъпна дейност, вкл. чрез образуването и проведено арбитражно производство, с цел имотна измама / възраст, пожизнена глухонемота на наследодателя, съмнително регистриране на ищцовото дружество непосредствено преди сключване на предварителния договор, немотивирано забавяне издаването на акт за смърт на наследодателя, налагането на възбрана върху притежаваните от него имоти точно в деня на късното издаване на смъртния акт и пр. / ищецът оспорва С.Р. да е бил уведомен за образуването арбитражно производство, да е

участвал в същото, както и да е уведомен за арбитражното решение. Всички документи, формално носещи подпис на С.Р. и относими към оспорените обстоятелства, ищецът е оспорил като неавтентични - неносещи подписа на наследодателя.

Ответната страна – „Френело транспорт,, ЕООД – е оспорила иска, като недопустим, предвид получено от С.Р. – лично, на 23.01.2024г. – съобщение за арбитражното решение, без предприети от същия действия по оспорването му до датата на смъртта му – на 02.02.2024г.. Според ответника, датата 23.01.2024г. обвързва, като начален момент на преклузивния срок по чл. 48, ал. 1 ЗМТА, и наследниците на страната в арбитражното производство, респ. – ищеца. Оспорва материалноправната легитимация на Н. Н., като наследник на С.Р., позовавайки се на оспорване действителността на легитимиращото го саморъчно завещание / като нищожно, евентуално унищожаемо / в паралелно съдебно производство, заведено от сестрата на починалия, на неприключила процедура по обявяване на саморъчното завещание и вписването му в особената книга на Агенция по вписванията - имотен регистър, на неприключила процедура по приемане на наследството на С.Р. по опис, както и на факта за наличие на наследник по закон на лицето – сестра Стефанка Родева. Поради същото обстоятелство се оспорва и правния интерес на Н. от завеждането на иска. Наред с недопустимостта оспорва основателността на исквете, като твърди, че починалият Родев е сключил договора, инкорпориращ арбитражната клауза, бил е уведомен за арбитражното производство и е участвал в същото, с депозиране отговор на исквата молба, съответно е бил лично уведомен за постановеното арбитражно решение.

Исковете са предявени от легитимирана в процеса страна – Н.й Н. - представил саморъчно универсално завещание от Стефан Родев, което ответникът не е оспорил в настоящото производство. Позоваването му на оспорване в друго производство, решението по което не би имало сила на пресъдено нещо за страните в настоящия спор, е несъстоятелно. Неотноситими, като значими в правоотношенията между наследниците на Стефан Родев, но не и по отношение на трети лица, какъвто е ответникът, са и останалите негови възражения, относими към приемането на наследството на починалия Родев. Н. се позовава на лично узнаване за арбитражното решение на 17.06.2024 г., считано от която дата се явява спазен срока по чл. 48, ал. 1 ЗМТА. Със заключение на съдебно-графологична експертиза е оборена автентичността на подписа на адресата С.Р., върху съобщение за постановеното арбитражно решение, с дата на връчване 23.01.2024г., поради което не може да се приеме, че спрямо наследодателя изобщо е започнал да тече срок за предявяване на иска по чл.47 ЗМТА, още по-малко е имало възможност да изтече пълния предвиден тримесечен срок, до датата на смъртта му – 02.02.2024 г.. Тъй като арбитражното решение има сила на пресъдено нещо и за наследниците на С.Р. – независимо по закон или завещание, формално удостоверената и неоспорена в настоящото производство легитимация на ищеца, като наследник по универсално саморъчно завещание, е достатъчна да обоснове принадлежност на правото на иск по чл. 47 ЗМТА.

Върховен касационен съд, първо търговско отделение, с оглед доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното :

Арбитражният съд е обосновал компетентността си с валидно сключена арбитражна клауза, инкорпорирана в предварителен договор за покупко-продажба на недвижими имоти от 22.11.2023г.. В постъпилото арбитражно дело фигурира копие от предварителния договор, съобщение за връчена искова молба на С.Р. – на 04.01.2024г., подаден отговор на същата, носещ подпис на С.Р. и съобщение за връчено му лично арбитражно решение на 23.01.2024 г., коментирани по-горе. По оспорване на ищеца е изискан от ответника оригинал на предварителния договор, с изрично указване последиците от непредставянето му - изключване от доказателствата. Съдебно-графологична експертиза с вещо лице С. Халачева е установила, че подписите в местата „получател на пратката,“ в обратни разписки на „Булпост груп, ЕООД - София, № BG03012024STAS/03.01.2024г., с дата на получаване 04.01.2024г. и № BG22012024STAS/22.01.2024г., с дата на получаване 23.01.2024г., както и подписа в подадения отговор на исковата молба, с дата 05.01.2024г. , не са изпълнени от С.Р.. Поради непредставяне оригинала на предварителния договор от 22.11.2023г., на основание чл. 183, ал. 1, пр. второ ГПК същият е изключен като доказателство.

При така установеното, исковите се явяват основателни и на двете паралелно поддържани основания. Не се доказва валидно сключена от С.Р. арбитражна клауза, като инкорпорирана в установено съществуващ в оригинал, сключен от наследодателя предварителен договор за покупко - продажба от 23.11.2023г., с което се явява доказано основанието по чл. 47, ал. 1, т. 2, пр. първо ЗМТА. Не се установява С.Р. да е получил препис от исковата молба, респ. да е уведомен за образуваното арбитражно производство по какъвто и да било друг начин, като оспорената автентичност на отговора на исковата молба изключва обосноваване на арбитражна компетентност и по реда на чл. 7, ал. 3 ЗМТА. С това се установява паралелно и основанието на чл. 47, т.4, пр. второ ЗМТА.

С оглед изхода на спора, ответникът следва да бъде осъден да възмезди понесените от ищеца разноси, в размер на 4 600 лева / 4 000 лева – платена държавна такса и 600 лева - депозит за съдебно-графологична експертиза / . Ответникът следва да бъде осъден и за разликата до пълния размер на дължимата държавна такса - 56 000 лева, както и на основание чл. 38, ал. 2 вр. с ал. 1, т. 1 от ЗАДв. да заплати на процесуалния представител на ищеца – адв. Е. Б., САК – адвокатско възнаграждение в размер от 20 000 лева, съобразно защитения материален интерес / 1 500 000 лева / , съдържанието на осъществяваните процесуални действия, вкл. при многократно недобросъвестно препятстване развитието на производството от насрещната страна и трети лица, фактическата и правна сложност на спора.

Водим от горното, Върховен касационен съд, първо търговско отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА арбитражно решение № 1/22.01.2024г., постановено по арбитражно дело № 1/2023г. на Софийски търговски арбитражен съд – гр.София, бул. „Мария Луиза„ № 98, на основание чл. 47 , ал. 1 , т. 2 , пр. първо и т. 4, пр. второ ЗМТА.

ОСЪЖДА „ФРЕНЕЛО ТРАНСПОРТ „ЕООД, ЕИК 203079535, със седалище и адрес гр.София, район Сердика, ул. „Клокотница „, № 1, да заплати на Н. К. Н. понесените в производството разноси, в общ размер от 4 600 лева.

ОСЪЖДА „ФРЕНЕЛО ТРАНСПОРТ,, ЕООД да доплати държавна такса за производството, по сметка на Върховен касационен съд, в размер на 56 000 лева.

ОСЪЖДА „ФРЕНЕЛО ТРАНСПОРТ,, ЕООД , на основание чл. 38, ал. 2 вр. с ал.1, т. 1 от ЗАдв. на адв. Е. М. Б. – САК, гр.София, бул. „Цар Борис III“ № 5, ет. 3, офис 2, възнаграждение за процесуално представителство на Н. К. Н. пред Върховен касационен съд , в размер на 20 000 лева .

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____